

Avaleht>Kohtuasja algatamine>Õigusabi

Õigusabi

Õigus saada õigusabi võimaldab neil, kel puuduvad piisavad rahalised vahendid, tasuta kohtuasja või õigusliku esindamise kulud. Õigusabisüsteemid on olemas kõikides Euroopa Liidu (ELi) liikmesriikides nii tsiviil- kui ka kriminaalmenetluses.

Kujutage ette olukorda, kus Teil on vaidlus kellegagi oma riigis või välisriigis ja Te soovite pöörduda kohtusse, või olukorda, kus Teil tuleb end kaitsta, kui teine pool otsustab Teie vastu asja algatada. Kujutage ette olukorda, kus Teid süüdistatakse kuriteos oma riigis või välisriigis ja Te ei suuda õigusnõustamise ja/või kriminaalkohtus esindamise eest maksta. Kõikidel nendel juhtudel võite taotleda õigusabi.

Õigus saada õigusabi on sätestatud:

Euroopa Inimõiguste Konventsiooniga – Euroopa Inimõiguste Konventsiooni artikli 6 lõike 3 punkt c tagab õiguse õigusnõustamisele, kui süüdistataval ei ole piisavalt vahendeid õigusnõustamise eest tasumiseks ja õiguse saada tasuta õigusabi, kui õigusemõistmise huvid seda nõuavad.

Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga – harta artikliga 47 on sätestatud, et isikule, kellel puuduvad piisavad vahendid, antakse tasuta õigusabi sellises ulatuses, mis tagab talle võimaluse kohtusse pöörduda.

Õigusabi tsiviilmenetluses

Siseriiklikud vaidlused

Kõikides ELi liikmesriikides on olemas õigusabisüsteem. Kui Teil on vaidlus ettevõtte, kutseala esindaja, tööandja või muu isikuga oma **elukohajärgses riigis** ja Teil puuduvad piisavad vahendid kohtuasja kulude katmiseks, võite taotleda siseriiklike eeskirjade alusel õigusabi.

Liikmesriikide õigusabisüsteemide võrdlus näitab siiski, et liikmesriikide õigusabisüsteemi põhimõtetes, korralduses ja juhtimises on suured erinevused. Süsteemi põhimõtteid vaadates on mõningates liikmesriikides üldeesmärk muuta õigusteenused ja kohtusse pöördumise võimalus laialt kättesaadavaks, samas kui teistes antakse õigusabi vaid kõige vaesematele.

Üksikasjalikuma teabe saamiseks klõpsake siin (teid suunatakse tsiviil- ja kaubandusasju käsitleva Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastavale veebilehele. **MÄRKUS:** kuna nendel lehekülgedel leiduv teave kantakse peagi üle Euroopa e-õiguskeskkonna portaali, siis neid praegu enam ei uuendata.

Seepärast võib osa neil esitatud infost olla vananenud.)

Piiriülesed vaidlused

Kui Teil on vaidlus ettevõtte, kutseala esindaja, tööandja või muu isikuga **välisriigis** ja Teil puuduvad piisavad vahendid kohtusse pöördumiseks, võite taotleda piiriüleseks vaidluseks õigusabi.

Selleks et soodustada õigusabi kasutamise võimalust tsiviil- ja kaubandusasjades, võeti vastu **direktiiv** piiriüleste vaidluste korral antava tasuta õigusabi kohta.

See direktiiv hõlmab järgmist: kohtumenetluse eelne nõustamine, mille eesmärk on saavutada kohtuväline kokkulepe menetlust algatamata; õigusabi andmine menetluse algatamise ja kohtus esindamise korral ning abi menetluskulude katmiseks või nendest vabastamine.

Piiriüleses asjas tasuta õigusabi saamiseks peate täitma asjakohase õigusabitaotluse vormi. Direktiiviga nähakse ette kaks vormi: üks tasuta õigusabi taotlusteks ja teine tasuta õigusabi taotluste edastamiseks. Need vormid on **siin** olemas kõikides ELi ametlikes keeltes.

Õigusabi kriminaalmenetluses

Liikmesriikidel on õigusaktid õigusabi andmise viiside kindlaksmääramise kohta kriminaalmenetluses nende jurisdiktsioonis. Tulevikus leiab Euroopa e-õiguskeskkonna portaalist seda valdkonda käsitleva üksikasjaliku teabe.

Piiriülestes asjades vastavaid ELi õigusakte praegu ei ole.

Viimati uuendatud: 18/01/2019

Käesolevat lehekülge haldab Euroopa Komisjon. Sellel veebisaidil avaldatud teave ei kajasta tingimata Euroopa Komisjoni ametlikku seisukohta. Komisjon ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õigusteabe viida alt ELi veebilehete autoriõiguste eeskirjade kohta.